

5. Erakondade euroopastumine

Kuidas haakuvad euroerakonnad erakondade euroopastumisega? Euroopastumist ehk euroopalikuks muutumist võib erinevalt mõista, ent tavaliselt on mõjuriks või mõjutatavaks Euroopa Liit. Euroopastumine viitab kimbule protsessidele, mille kaudu Euroopa Liidu poliitiline, sotsiaalne ja majanduslik dünaamika saab kaasa haaratud liikmesriikide diskursuse, identiteetide, poliitiliste struktuuride ja avalike poliitikate loogikasse (Radaelli 2000).

Euroopastumine ei tähenda tingimata rahvaste sõprust ega ühesuguseks muutumist. Lahendused võivad paljudes küsimustes liikmesriigiti erineda ning seda küllalt pika aja jooksul. Hulk uurimusi näitab siiski, et teineteiselt õpitakse ja edukaks osutunud lahendused levivad. Liidu olemasolu mõjutab poliitikat ja valitsemiset paratamatult. Isegi eurovastased vahetavad kogemusi.

Rääkida saab ka erakondade euroopastumisest. See mõiste hõlmab rohkemat kui euroerakondade tugevnemine. Liikmesriikide erakonnad võivad ka euroerakonna osaluseta omavahel vahetada läbilöögivõimega ideid ja tegevusstrateegiaid. Suur osa autoritest keskendub siiski euroerakondadele (vt nt Bardi 2002, Cabada, Krašovec 2004). Ent uuritakse ka erakondade seisukohamuutusi Euroopa Liidu suhtes (vt nt Aylott ja Blomgren 2007, Ladrech 2001) ning laiemalt erakonna korralduse, tegevusjoone jm teisenemist Euroopa Liidu mõjul (Ladrech 2001).

Ladrech (2001: 8-12) pakub viis mõõdet, mille alusel erakonna euroopastumist eeldada.

1. **Programmilised muutused:** kas erakondade valimisplatvormides jm programmides on sagenenud Euroopa Liidu (või Euroopa) mainimine, rõhutamine, sellele viitamine, sh ka siseriiklikuks peetavates poliitikavaldkondades.
2. **Organisatsioonilised muutused:** kas Euroopa mõõde on erakonna jaoks kaasa toonud formaalseid või informaalsete struktuurseid, funktsionaalseid vm muutusi (nt erakonna põhikirja täiendamine, Euroopa Parlamendi liikmete automaatne juhtkonda arvamine, organisatsiooni ümberkujundamine erakonnaperekonna tavadega sobivamaks või euroerakonna eeskujul jne).

3. **Erakondade konkurentsimeetrite muutused:** kas uusi valijaid püütakse Euroopa Liidu poolt või vastu olemisega, kas „Euroopa kaart“ on poliitilistes kampaaniates häälte püüdmiseks oluline.
4. **Erakonna tegevusjoone muutumine valitsuses:** kas ilmneb erinevusi erakonna valitsusliikmete seisukohtade ning tavalisliikmete seisukohtade vahel, kas on märgata erakonnajuhtide ja valitsusliikmete seisukohtade erinemist tavapäraest parteiprogrammilistest seisukohtadest.
5. **Siseriiklike erakonnasüsteemide üleste suhete tekkimine ja/või muutused:** kas side, koostöö ja lõimumine erakondadega väljaspool enda riiki on toonud kaasa uusi või organisatsioonilisi, programmilisi, poliitilisi samme ja tegevusi või muutnud varasemaid.

Eelnevat arvesse võttes võime tõdeda, et euroerakondade roll erakondade euroopastumisel on keskne, ent arenguid toimub ka nendest väljaspool. Kindlasti kantakse üle ühisinstitutsioonides erakonnaga mitteseotud ametikohtadel omandatud, samuti isiklikust kogemusest tulenevat. Nähtavas tulevikus tugevdab euroerakondi praktiliselt igasugune erakondade euroopastumine.